

विश्वासीहरूको निम्ति लेखिएको
पवित्र बाइबलको टिप्पणी

योएलको पुस्तकको टिप्पणी

विलियम म्याक डोनाल्ड

Title of the English Original:

Believer's Bible Commentary by William MacDonald

Indian Publisher of the English Original:

Authentic Media, Medchal Road, Suchitra Junction, Secunderabad – 500 067, India

ISBN of the English Original: ISBN 9789381905593

Copyright of the English Original: © 1995 by Christian Mission in Many Lands, Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ 07762, USA www.cmml.us

Copyright of the Nepali translation: © 2017 by Christian Mission in Many Lands, Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ 07762, USA www.cmml.us

Publisher of the Nepali translation:

जीवन मार्ग प्रकाशन

पी.ओ. बक्स नं. २३

पी.ओ. कालिम्पोङ्ग - ७३४३०१

दार्जीलिङ्ग, पश्चिम बंगाल

भारत

Please visit our webpage for additional literature.

These publications are available as pdf files from:

www.nbcinepal.org

or write to: nbcinepal@gmail.com

योएलको पुस्तकको भूमिका

‘हुन सक्छ, योएलचाहिँ लेखन्ते भविष्यवक्ताहरूमध्ये प्रथम थिए; यसकारण यस पुस्तकले भविष्यवाणीको इतिहासभित्र हामीलाई एउटा बहुमूल्य दृष्टि दिन्छ, विशेष गरी यसले अन्तका समयहरूको विषयमा एउटा रूपरेखा प्रस्तुत गर्छ, जुन रूपरेखाचाहिँ यसपछि लेखिएका पवित्रशास्त्रका सबै खण्डहरूले विश्वासयोग्यताको साथ कायम राखे । यसकारण बुभुहोस्: परमेश्वरले योएलको लेखबाट एउटा नयाँ काम शुरु गर्नुभयो; उहाँले मानव जातिलाई यस वर्तमान अस्थायी युगको अन्तको निम्ति तयार गर्न थाल्नुभयो र यसकारण तिनीहरूलाई आफ्नो सम्पूर्ण योजनाको विषयमा एउटा रूपरेखा दिनुभयो । योएलपछि आएका भविष्यवक्ताहरू र हाम्रा प्रभु येशूले समेत यस रूपरेखामा वेलीविस्तारहरू थप्नु त थप्नुभयो, तर उहाँहरू कहिल्यै शुरुको प्रकाशरूपी यस रूपरेखाबाट हट्नुभएन, उहाँहरूलाई यसबाट कहिल्यै यता-उता जान पनि आवश्यक परेन । किनकि धर्मशास्त्र पवित्र बाइबलको ईश्वरीय गुण यस्तै छ ।’

श्री मोन्तग्यू एस. मिल्स

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

एक, योएलको भविष्यवाणी छोटो छ, तर पक्कै पनि यसमा सुन्दरता छ र यसमा हाम्रो ध्यान आकर्षण गर्ने कुनै कमी छैन । किनकि यी भविष्यवक्ताले आफ्नो ज्वलन्त शैली प्रस्तुत गर्दाखेरि धेरै साहित्यिक उपकरणहरू प्रयोग गरेका छन्, जस्तै: अनुप्रास, रूपक र उपमाहरू, साथै समानार्थी शब्दहरू र विरोधाभाषी शब्दहरू प्रयोग गरेर समानताहरू काममा लगाएका छन् । (समानान्तरताको विषयमा हामीले भजनसंग्रहको पुस्तकको भूमिकामा छलफल गरिसकेका छौं; यसकारण हामी तपाईंलाई यसको विषयमा त्यहाँ पढ्नुहुन अनुरोध गर्दछौं) । श्री ग्राहम स्क्रोग्गिले योएलको पुस्तकको साहित्यिक प्रभाव निम्नानुसार प्रशंसा गरेका छन्:

‘यस पुस्तकको शैली सुस्पष्ट छ, सुरक्षित र आवेगले पूर्ण छ; यसकारण निस्सन्देह यस पुस्तकलाई हिब्रू साहित्यमा एउटा उच्च स्थान दिन सुहाउँछ’^{१)}

दुई, योएलको पुस्तकको सबैभन्दा असाधारण विशेषता के हो भने, यसको एक अध्यायमा सलहहरूको विपत्ति छ । के यी सलहहरूको अर्थ हामीले अक्षरशः लिनुपर्छ कि ? अथवा के हामीले यिनलाई आक्रमणकारी सेनाहरू सम्भेर यी सलहहरू प्रतीकात्मक अर्थमा लिनुपर्छ ? हुन सक्छ, हामीले यी सलहहरू अक्षरशः अर्थमा पनि र प्रतीकात्मक अर्थमा पनि लिनुपर्छ । किनकि यी भविष्यवक्ताको जीवनकालको कुनै एक समय थियो, जसको मितिको विषयमा धेरै वादविवाद चलेको छ, जुन समयमा सलहहरूको सर्वव्यापी विपत्ति यहूदामाथि आइपरेको थियो, र यस विपत्तिले देशलाई पूरा रूपले ध्वस्त पारेको थियो । अनि पक्का पनि यो अचम्मको प्राकृतिक घटनाचाहिँ सेनाहरूको भावी

४ □ योएलको पुस्तकको टिप्पणी

आक्रमण अनि परमप्रभुको त्यो महान् र भयानक दिनको निम्ति एउटा ज्वलन्त चित्र हो ।

अनि यस भविष्यवाणीको पुस्तकमा तेस्रो उल्लेखनीय विशेषता यो छः सबै प्राणी-हरूमाथि परमेश्वरको आत्मा खन्याउनेछु भन्ने भविष्यवाणी छ (योएल २:२८-३२), र यस घटनाको साथमा अचम्मका कामहरू के-के घट्नेछन्, सो बयान गरिएको छ । अनि प्रेरित पत्रसले प्रेरितहरूको पुस्तकको दुई अध्यायमा आफ्नो प्रवचनमा यो खण्ड उद्धृत गरेका हुनाले योएलको उपनाम 'पेन्टेकोस्टका भविष्यवक्ता' भनेर सुप्रख्यात भएको छ ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

यस पुस्तकका लेखक योएलचाहिँ पतुएलका छोरा थिए । योबाहेक उनको बारेमा कुनै जानकारी छैन । योएल नामको अर्थ 'परमप्रभु परमेश्वर हुनुहुन्छ' हो । अनि उनलाई 'पुरानो नियमका बप्तिस्मा दिने यूहन्ना' भन्ने उपनाम पनि दिइएको छ ।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

योएलले आफ्नो पुस्तकमा कुनै राजाको नाम लिएनन्; अनि उनको यस छोटो भविष्यवाणीमा उनले थोरै कालानुक्रमिक सङ्केतहरू दिए; यसकारण यो पुस्तक एउटा सठीक समय-रेखाभित्र राख्न गाह्रो परेको छ । यसकारण होला, यसको लेखे मिति विभिन्न सुभाउहरूअनुसार ख्रीष्टपूर्व दसौँ शताब्दीदेखि पाँचौँ शताब्दीसम्म निर्धारित गरिएको छ । हिब्रू बाइबलमा योएलको पुस्तक 'बाह्य पुस्तकको संग्रह' नामक खण्डमा स्थान दिइएको छ; किनकि यहूदीहरूले साना भविष्यवक्ताहरूको पुस्तकलाई यो नाम दिए । यसबाट स्पष्ट बुझिन्छ कि यहूदीहरूको परम्पराले योएलको पुस्तक निक्कै पहिले लेखिएको पुस्तक मानेको

हुनुपर्छ । अनि यसको शैली हागै, जकरिया र मलाकीको पुस्तकजस्तै होइन, जुन पुस्तकहरू निर्वासनपछिको युगमा लेखिए; तर यसको शैलीअनुसार यस पुस्तकको लेखे मिति अघि हुनुपर्छ र ख्रीष्टपूर्व आठौँ शताब्दीदेखि छैटौँ शताब्दीभित्र राख्न उचित देखिन्छ ।

यस पुस्तकमा कुनै राजाको विषयमा केही उल्लेख भएको छैन; यसको कारण यो हुन सक्छः महापूजाहारी यहोयादा राजा हुँदा यो पुस्तक लेखिएको हुन सक्छ, अर्थात् योआशको बाल्यकालमा लेखिएको हुन सक्छ, जुन राजा योआशले चाहिँ ख्रीष्टपूर्व ८३५-७९६ सालमा राज्य गरेका थिए । अनि यो कुरा पनि हामी याद गरौँः योएल ३:४ र ३:१९ पदहरूअनुसार यहूदाका शत्रुहरू फोनिशीहरू र पलिस्तीहरू थिए, साथै मिस्रीहरू र एदोमीहरू पनि थिए, तर अरामीहरू, अश्शूरीहरू र बेबिलोनीहरूजस्तै यसका पछिल्ला शत्रुहरू होइनन् ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

हामी योएलको पुस्तकको विषयमा यसको निक्कै अगाडि लेखे मिति स्वीकार गर्छौँ; यसर्थ राजा योआशको शासनकालदेखि राजा आहाजको शासनकालसम्म उनले यहूदाको राज्यकहाँ यो दिव्य वाणी ल्याए भन्ने अनुमान गरिन्छ । यसो हो भने, उनी लेखन्ते भविष्यवक्ताहरूमध्ये सबैभन्दा प्रथम लेखक थिए । अनि यस पुस्तकको कुञ्जी शब्दचाहिँ 'परमप्रभुको दिन' हो; यो शब्द पाँच पल्ट लेखिएको छ, जस्तैः योएल १:१५, योएल २:१, ११ र ३१ अनि योएल ३:१४ ।

यस पुस्तकको २:१८ पदमा एउटा सुस्पष्ट विभाजन आएको वा छर्लङ्ग मोड भएको देखिन्छ । त्यस पदसम्म योएलले यहूदामाथि

आइपर्न लागेको उजाडताको विषयमा कुरा गरिरहे । तर त्यस पददेखि यता परमेश्वरले यस जातिको निम्ति निर्धारित गरिएको भावी छुटकाराको विषयमा बोल्नुभयो, जुन छुटकाराद्वारा उहाँले तिनीहरूलाई छुटाउनुहुनेछ ।

रूपरेखा

खण्ड १) योएल १: सलहरूपी विपत्तिको विवरण

क) योएल १:१-४: यस विपत्तिको अभूतपूर्व गम्भीरता

ख) योएल १:५-२०: यसको प्रभाव निम्न प्रकारको छ:

अ) योएल १:५-७: मतवालाहरूमाथि यसको प्रभाव

आ) योएल १:८-१० र १३-१६: पूजाहारीहरूमाथि यसको प्रभाव

इ) योएल १:११-१२ र १७-१८: किसानहरूमाथि यसको प्रभाव

ई) योएल १:१९-२०: भविष्यवक्ता योएलमाथि यसको प्रभाव

खण्ड २) योएल २:१-११: शत्रुको आक्रमणको विवरण

खण्ड ३) योएल २:१२-१४: यहूदालाई 'पश्चात्ताप गर' भन्ने ईश्वरीय आह्वान गरिएको

खण्ड ४) योएल २:१५-१७: उपवासको घोषणा

खण्ड ५) योएल २:१८-३:२१: ईश्वरीय छुटकारा प्रतिज्ञा गरिएको

क) योएल २:१८-१९ र २१-२७: भौतिक समृद्धि प्रतिज्ञा गरिएको

ख) योएल २:२०: शत्रुको विनाश प्रतिज्ञा गरिएको

ग) योएल २:२८-२९: परमेश्वरको आत्मा खनिनुहुने कुरा प्रतिज्ञा गरिएको

घ) योएल २:३०-३२: ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन हुनुभन्दा अधिका सङ्केतहरू प्रस्तुत गरिएका

ङ) योएल ३:१-१६^क: अन्यजाति राष्ट्रहरूमाथि आइपर्ने न्याय

च) योएल ३:१६^ख-२१: भविष्यमा यहूदीहरूको पुनर्स्थापना र आशिष यस्तै हुने रहेछ !

योएलको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

योएल १:

सलहरूपी विपत्तिको विवरण

क) योएल १:१-४: यस विपत्तिको
अभूतपूर्व गम्भीरता

योएल १:१-४: सलहरूको विपत्तिचाहिँ
त्यो चित्र हो, जुन चित्रमार्फत पतुएलका छोरा
योएलले यहाँ उत्तरबाट आउने सेनाको
आक्रमण चाँडै यहूदामाथि आउन लागेको कुरा
वर्णन गरे। बेबिलोनी सेनाको आक्रमण भएको
बेलामा यो भविष्यवाणी आंशिक रूपले पूरा
भयो; तर भविष्यमा उत्तरका राजा अर्थात्
अश्शूरका राजाले तिनीहरूलाई आक्रमण
गर्नेथिए।

सलहरूको विपत्तिको गम्भीरता यति
भयानक थियो, कि बूढा प्रधानहरूले अघि
कहिल्यै यति ठूलो विपत्ति आएको कुरा
सम्झना गर्न सकेनन्। विपत्तिचाहिँ चारवटा
चरणमा आएको रहेछ, सलहरूको वृद्धिको
चारवटा चरणहरूअनुसार, जस्तै: काट्ने
सलह, बगाले सलह, बच्चा सलह र उजाड्ने

सलह।^{२)} यी चारवटा चरणहरूको सन्दर्भ
सायद परमेश्वरका जनहरूमाथि शासन गर्ने यी
चारवटा विश्व साम्राज्यहरू होलान्, जस्तै:
बेबिलोन, मादी-फारस, ग्रीस र रोम।

ख) योएल १:५-२०: यसको प्रभाव निम्न
प्रकारको छ:

अ) योएल १:५-७: मतवालाहरूमाथि
यसको प्रभाव

आ) योएल १:८-१० र १३-१६:
पूजाहारीहरूमाथि यसको प्रभाव

इ) योएल १:११-१२ र १७-१८:
किसानहरूमाथि यसको प्रभाव

ई) योएल १:१९-२०: भविष्यवक्ता
योएलमाथि यसको प्रभाव

मतवालाहरूदेखि लिएर किसानहरूसम्म
यस जातिका सबै मानिसहरूलाई (पद ११,
१२, १७ र १८) र पूजाहारीहरूलाई (पदहरू
८-१० र १३-१६) 'तिमीहरूले पश्चात्ताप
गर्नुपर्छ, उपवास बस्नुपर्छ र प्रार्थना गर्नुपर्छ'
भन्ने आह्वान गरियो।

यी सलहरूले देश यहाँसम्म नाङ्गै पारेका
थिए, कि परमप्रभुको निम्ति भेटीहरू र
बलिदानहरू चढाउन सक्ने केही पनि थोक
बाँकी रहेको थिएन (१:८-१०)।

अनि यी भविष्यवक्ताले यसमा परमप्रभुको
दिन र सर्वशक्तिमान्बाट आएको विनाश देखे
(१५ पद)। परमप्रभुको दिन भन्ने शब्द

जुनसुकै यस्तो समयको निम्ति प्रयोग गरिन्छ, जुन समयमा परमेश्वर न्याय गर्न अघि बढ्नुहुन्छ, अनि मानिसहरूको बीचमा दुष्टता र विद्रोह दमन गर्नुहुन्छ, र महिमित विजय प्राप्त गर्नुहुन्छ। भविष्यको सम्बन्धमा कुरा गर्नु हो भने, परमप्रभुको दिनमा सङ्कष्टकाल, ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन र उहाँको एक हजार वर्षको राज्य, साथै आकाश र पृथ्वीको अन्तिम अग्नि-विनाश पनि समावेश हुन्छन्।

यी भविष्यवक्ताले मानिसहरूको पक्षमा बोल्दै परमप्रभुलाई पुकारे र उहाँबाट कृपा मागे; किनभने आगोले खर्कहरू र रूखहरू भस्म पारिदियो। अँ, पानीका खोलानालाहरू सबका सब सुकेका हुनाले मैदानका पशुहरूले समेत परमेश्वरलाई गोहार गरेका रहेछन्।

खण्ड २

योएल २:१-११:

शत्रुको आक्रमणको विवरण

योएल २:१-३: अब तुरही फुकिन्छ र मानिसहरूलाई लडाइँ गर्न तयार हुने आह्वान दिइन्छ; किनकि परमप्रभुको दिन नजिकै आइपुगेको थियो। बेबिलोनी निर्वासनचाहिँ यसको निकट सन्दर्भ थियो भने, यहाँ भनिएको कुरा भविष्यमा पूरा रूपले पूरा हुन बाँकी छ। आक्रमणकारीहरू आउनुभन्दा अघि यहूदाको देश अदनको बगैँचाजस्तै थियो; तर त्यसपछि यो उजाड़ मरुभूमि हुनेथियो।

योएल २:४-११: यी सलहहरू यहाँ लडाइँका फुर्तिला घोडाहरूसित तुलना गरिएका छन्; यी सलहहरू मोर्चा बाँधेर पङ्क्ति-पङ्क्तिमा हिँड्दा रहेछन्, योद्धाहरूभै

पर्खाल चढ्दा रहेछन्, चोरभै भयालहरूबाट भित्र पर्दा रहेछन्। र यिनीहरूको गन्ती असङ्ख्य थियो, यसैले आकाश अँध्यारो भयो। अनि यो अनुच्छेद भविष्यवक्ताहरूका पुस्तकहरूमा सबैभन्दा चित्रात्मक र काव्यात्मक वर्णन मानिन्छ।

अनि यो सारा असह्य हमला परमप्रभुकै हातमा थियो, जसको सेना अति ठूलो थियो।

खण्ड ३

योएल २:१२-१४:

यहूदालाई 'पश्चात्ताप गर' भन्ने ईश्वरीय आह्वान गरिएको

तर अहिले पनि परमप्रभुले मानिसहरूलाई पश्चात्ताप गर्ने आह्वान दिँदै हुनुहुन्थ्यो। उहाँकहाँ फर्कन तिनीहरूको निम्ति ढिलो भएको थिएन। तर तिनीहरू फर्कनु हो भने, यो कार्य केवल एउटा बाहिरी देखावटी रिति हुनुहुँदैनथियो। तिनीहरू सम्पूर्ण हृदयले उहाँकहाँ फर्कनुपरेको थियो, अँ, उपवास बस्दै, रुँदै र विलाप गर्दै फर्कनुपरेको थियो।

खण्ड ४

योएल २:१५-१७:

उपवासको घोषणा

यसकारण ठूला-साना सबै वर्गका मानिस-हरू महासभामा भेला हुन बोलाइए र एउटा

उपवासको दिन ठहराइयो। अनि भविष्यको कुरा हो, एक भावी दिनमा तिनीहरूका पूजाहारीहरूले एउटा पश्चात्तापको महासभामा परमप्रभुलाई पुकार्नेछन्।

खण्ड ५

योएल २:१८-३:२१:

ईश्वरीय छुटकारा प्रतिज्ञा गरिएको

क) योएल २:१८-१९ र २१-२७: भौतिक समृद्धि प्रतिज्ञा गरिएको

तब परमप्रभुले आफ्नो देशको निम्ति जलन राख्नुहुनेछ र आफ्ना जनहरूमाथि दया देखाउनुहुनेछ। उहाँले तिनीहरूको निम्ति तृप्त हुने गरी अन्न, नयाँ दाखमद्य र तेल पठाउनुहुनेछ, साथै अन्यजातिहरूको बीचमा तिनीहरूको निन्दा हटाइदिनुहुनेछ। देशको उब्जनीशक्ति फर्कनेछ र जमिन फलाइलो हुनेछ। पानीभरी प्रशस्त हुनेछ, यसैले कोलहरू नयाँ दाखमद्य र तेलले भरिएर पोखिनेछन् र खलाहरूमा अन्नको भरिभराउ हुनेछ। मानिसहरू फर्केर आउनेछन् र फेरि कहिल्यै शर्ममा पर्नेछैनन्। अनि सलहहरूले खाइदिएका सबै वर्षहरूको क्षति पूर्ति गरिनेछ।

ख) योएल २:२०: शत्रुको विनाश प्रतिज्ञा गरिएको

योएलको पुस्तकको बाँकी भागमा परमप्रभुले यहूदाको निम्ति के-के गर्नुहुनेछ, सो बताउनुहुन्छ। उहाँले यो उत्तरीय सेना अर्थात् अश्शूरीहरूको सेना नाश गर्नुहुनेछ, अँ, उहाँले मृत सागररूपी पूर्वीय समुद्रदेखि भूमध्य-सागररूपी पश्चिमी समुद्रसम्म यिनीहरूलाई नष्ट गर्नुहुनेछ।

ग) योएल २:२८-२९: परमेश्वरको आत्मा खनिनुहुने कुरा प्रतिज्ञा गरिएको

त्यस दिनमा परमेश्वरले सबै प्राणीहरूमाथि आफ्नो आत्मा खन्याइदिनुहुनेछ। जवानहरूले भविष्यवाणी गर्नेछन् र दर्शनहरू देखेछन्, अनि बूढापाकाहरूले सपनाहरू देखेछन्। प्रेरित २:१६-२१ पदको खण्डमा यो भविष्यवाणी आंशिक रूपले पूरा भयो, तर पेन्टेकोस्टको दिनमा जे घट्यो, यस घटनाले यो सारा भविष्यवाणी समेट्न सकेन। यो भविष्यवाणी ख्रीष्ट येशूको एक हजार वर्षको राज्यको शुरुमा पूरा रूपले पूरा हुनेछ।

घ) योएल २:३०-३२: ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन हुनुभन्दा अधिका सङ्केतहरू प्रस्तुत गरिएका

आत्मा खन्याउनुभन्दा अघि आकाशमा आश्चर्यकर्महरू घट्नेछन्। अनि पूर्वजानकारी गरिएका सङ्केतहरूमध्ये केही निम्नानुसार छन्: रगत, आगो, धूवाँका मुस्ताहरू; अनि सूर्य अन्धकारमा र चन्द्रमा रगतमा परिणत हुनेछन्। सबै मानिसहरू जसले प्रभु येशूकहाँ फर्केर उहाँलाई मसीहको रूपमा अपनाउँछन्, तिनीहरूले उहाँको नाम पुकारेर मुक्ति पाउनेछन् र उहाँको साथमा हजार वर्षको राज्यभित्र प्रवेश गर्नेछन्।

ङ) योएल ३:१-१६^क: अन्यजाति राष्ट्र-हरूमाथि आइपर्ने न्याय

योएल ३:१-८^३): परमेश्वरले अन्य-जातिहरूलाई यहोशापातको बेंसीमा भेला पार्नुहुनेछ र त्यहाँ यहूदीहरूसित तिनीहरूको व्यवहारको सम्बन्धमा तिनीहरूको न्याय गर्नुहुनेछ। टायर, सिडोन र पलिस्ती देशले परमेश्वरका जनहरूलाई लुटेको र तिनीहरूलाई आफ्ना दासदासीहरू बनाएको खातिर प्रतिफल

पाउनेछन्। यी शहरहरूका बासिन्दाहरूलाई आफ्नो अपराधको खातिर उचित सजाय दिइनेथियो र यिनीहरूलाई दासदासीहरूको रूपमा बेचिनेथियो।

योएल ३:९-१६^क: यी अन्यजातिहरूलाई 'लडाइँको तयारी गर!' भन्ने आदेश दिइन्छ; किनकि परमप्रभुले यिनीहरूसँग निर्णयको बेसीमा लडाइँ गर्नुहुनेछ। हो, यहोशापातको बेसीमा परमप्रभु चारैतिरका सबै अन्यजातिहरूको न्याय गर्न बस्नुहुनेछ। हामी वर्तमान संसारमा जिउने विचारशील मानिसहरूको निम्ति यस प्रकारको विचार लोकप्रिय होस्-नहोस्, तर सर्वाधिकारी परमेश्वरले अहिले सबै मानिसहरू र सबै जातिहरूको जाँच गरिरहनु-भएको रहेछ! यस विषयमा श्री हर्बर्ट एफ. स्टेवेन्सनले टिप्पणी गरेका छन्:

‘व्यक्ति-व्यक्तिमाथि र देशहरूमाथि आइपर्ने न्यायको विषयमा मानिसहरूले बाइबलको शिक्षा सरासर अस्वीकार गर्छन् र त्यो एउटा पुरानो भइसकेको धारणा ठानेर रद्द गरिहाल्छन्। तर परमेश्वरका जनहरूले चाहिँ पुस्तौंदेखि यो निश्चयता बलियो गरी पक्रिराखेका छन्: परमप्रभुको दिनमा साग पृथ्वीका न्यायकर्ताले उचित न्याय गर्नुहुने नै छ। अनि

यो हाम्रो दृढ भरोसा हो, जुन भरोसा पवित्रशास्त्ररूपी चट्टानमाथि बलियो हुने गरी स्थापित भएको छ’।^{४)}

च) योएल ३:१६^ख-२१: भविष्यमा यहूदीहरूको पुनर्स्थापना र आशिष यस्तै हुने रहेछ!

तर परमप्रभुले आफ्ना जनहरूलाई निम्न आशिष दिनुहुनेछ: उहाँले तिनीहरूलाई छुटकारा दिनुहुनेछ; उहाँले तिनीहरूलाई आक्रमणकारीहरूबाट सुरक्षा दिनुहुनेछ; अनि उहाँले तिनीहरूलाई प्रशस्त आपूर्ति दिनुहुनेछ। इस्राएल देश फलवन्त हुनेछ र प्रशस्त पानीले सिँचिनेछ; पहाडहरूले नयाँ दाखमद्य चुहाउनेछन्, अनि डाँडाहरूमा दूध बहनेछ, र यहूदाका सबै नदीनालाहरूमा पानी बग्नेछ। अनि मिस्र देश र एदोम एउटा उजाड़ मरुभूमि हुनेछन्, तर यहूदा सदा-सर्वदाको निम्ति आबादी हुनेछ। अनि परमेश्वरले यसलाई रक्तपातबाट दोषमुक्त गर्नुहुनेछ।

यस पुस्तकको अन्त सकारात्मक भएको छ, अनि यस आश्वासनको निम्ति एउटा उचित कारण पनि छ; किनभने परमप्रभु सियोनमा वास गर्नुहुँदो रहेछ।

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** W. Graham Scroggie, *Know Your Bible*, Vol. I, p. 155.
- 2) **1:1–4:** The KJV's 'palmerworm, locust, cankerworm, and caterpillar' would suggest four different species of insects. But this is not the likely meaning.
- 3) **3:1–8:** In the Hebrew Bible, 2:28–32 constitute chapter 3 and our chapter 3 becomes chapter 4.
- 4) **3:9–16a:** Herbert F. Stevenson, *Three Prophetic Voices*. Studies in Joel, Amos and Hosea, p. 40.

BIBLIOGRAPHY

- Feinberg, Charles Lee. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Keil, C. F. 'Joel.' In *Commentary on the Old Testament*. Vol. 25, 26. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1971.
- Kelly, William. *Lectures Introductory to the Study of the Minor Prophets*. London: C. A. Hammond Trust Bible Depot, n.d.
- Morgan, G. Campbell. *The Minor Prophets*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1960.
- Stevenson, Herbert F. *Three Prophetic Voice. Studies in Joel, Amos and Hosea*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1971.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 1. Reprint (3 volumes) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.